

Борисенко Л. Л. Організація навчання дітей з особливими потребами / Л.Л.Борисенко // Формування культури здоров'я дітей різного віку з особливими потребами: Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Лисичанськ, 20 лютого 2014 р.). - Лисичанськ: ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» - Лисичанськ: ООО «КИТ - Л». - С.15-16.

Анотація. У статті розкрито особливості навчання дітей з особливими потребами. Акцентується увага на тому, що поширення в Україні процесу інклюзивного навчання дітей з обмеженими можливостями фізичного та/або психічного здоров'я є не лише відображенням часу, але й представляє собою ще один крок до забезпечення повної реалізації прав дітей з особливими потребами на якісну освіту.

Ключові слова: особливі потреби, інклюзія, обмежені можливості.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Борисенко Л. Л.

ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» м. Лисичанськ

Міжнародні стандарти в галузі прав людини ґрунтуються на ідеї участі кожної особи в суспільному житті на засадах рівності й без дискримінації. Поширення в Україні процесу інклюзивного навчання дітей з обмеженими можливостями фізичного та/або психічного здоров'я є не лише відображенням часу, але й представляє собою ще один крок до забезпечення повної реалізації прав дітей з особливими потребами на якісну освіту.

Протягом останнього десятиліття вітчизняні науковці, зокрема В. Бондар, А. Колупаєва, Т. Свтухова, В. Ляшенко, І. Іванова, О. Столяренко, А. Шевчук, О. Савченко та інші присвячують свої праці дослідженням проблеми інклюзивного навчання дітей.

Інвалідність можна розглядати по-різному. Можна вважати, що інвалідність - це нестерпні щоденні страждання не тільки для самого інваліда й для всіх членів суспільства. А можна знати, що інвалідність - це не обділеність долею, це, скоріше, такий спосіб життя в обставинах, що склалися, які можуть бути дуже корисним інваліду та людям довкола нього.

Не хвороба створює обмеження діяльності, а умови життя, що їх може запропонувати суспільство людям з обмеженими можливостями.

Згідно з ЮНЕСКО інклюзивне навчання - це «процес звернення і відповіді на різноманітні потреби учнів через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі». Метою інклюзивного навчання є покращання навчального середовища, в якому вчитель і учні відкриті до різноманіття, де гарантується забезпечення потреб учнів і повага до їх здібностей та можливостей бути успішними.

«Інклюзивне навчання - це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей» (Концепція розвитку інклюзивної освіти. Наказ МОН від 01.10.2010 № 912).

Дія забезпечення навчання та корекційної допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку в Україні до сьогоднішнього дня функціонує система спеціальної освіти: спеціальні дитячі садки і школи, дошкільні групи і класи в масових закладах. Водночас, певна частина дітей з особливими освітніми потребами може навчатися в колективі здорових однолітків за умови відповідної психолого-педагогічної підтримки. Інклюзивна освіта ефективна для багатьох дітей з відхиленнями в розвитку, однак інтегрування таких учнів в загальноосвітній простір інколи відбувається стихійно. Ця частина дитячої популяції відзначається великим різноманіттям, робота з яким ускладнюється з причин приховування або нерозуміння батьками проблем дітей [3].

Успішність організації навчально-виховного процесу забезпечується за рахунок введення нових технологій, тому педагогічні колективи цілеспрямовано працюють над модернізацією змісту методичної роботи, переорієнтацією вчителів на нову особистісно-орієнтовану філософію, методологію роботи з дітьми з особливими потребами. Серед впроваджуваних навчальних технологій в інклюзивній освіті в області є: технологія особистісно-зорієнтованого навчання, диференційоване викладання, традиційне інтенсивне навчання, проектна діяльність тощо.

Перед сучасною школою стоїть завдання сприяти становленню дитини як неповторної індивідуальності, розвивати її творчий потенціал, прагнення до самостійної пізнавальної діяльності. Традиційна методика переважно спрямовує учнів на запам'ятовування програмового матеріалу та його відтворення. Завдання інклюзивної освіти полягає в створенні нової школи: школи діалогу, школи, яку творять самі діти спільно з учителями.

Основний принцип створення інклюзивної школи полягає в тому, що всі діти мають навчатися разом у всіх випадках, коли це виявляється можливим, не дивлячись на певні труднощі чи відмінності, що існують між ними, Інклюзивні школи мають визнавати і враховувати різноманітні потреби своїх учнів шляхом узгодження різних видів і темпів навчання, а також забезпечення якісної освіти для всіх шляхом розробки відповідних навчальних планів, запровадження організаційних заходів, розробки стратегії викладання, використання ресурсів і партнерських зв'язків зі своїми громадами.

Інклюзивна освіта базується на таких принципах: цінність людини не залежить від її здібностей і досягнень; кожна людина здатна відчувати і думати; адаптація системи до потреб дитини, а не навпаки; всі люди потребують підтримки і дружби ровесників; задоволення індивідуальних освітніх потреб кожної дитини; залучення батьків до навчального процесу

дітей як рівноправних партнерів та перших вчителів своїх дітей; командний підхід у навчанні та вихованні дітей; складність завдань повинна відповідати здібностям дитини; рівний доступ до навчання у загальноосвітніх закладах та отримання якісної освіти кожною дитиною; подолання потенційних бар'єрів в навчанні [4].

Підготовка дітей з особливими потребами до самостійного життя і діяльності жадає від них досить високого рівня здоров'я. Спрямованість навчального процесу повинна бути зв'язана з оптимізацією і взаємодією дитини з навколишнім середовищем і забезпеченням нормалізації різних психічних функцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гонеева А.Д. и др. Основы коррекционной педагогики: Уч. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений /А.Д. Гонеев, И.И. Лифинцева, Н.В. Ялпаева; Под ред.В.А. Сластенина. - М.:Академия, 1999. 2. Еременко И.Г. Олигофренопедагогика. - К. Высш. Шк., 1985. 3. Синев В.Н. Коррекционно-воспитательная направленность учебно-воспитательного процесса вспомогательной школы // Введен»: в историю олигофренопедагогика/ Под. Ред. А.И. Капустина. - Донецк: ТОВ "Либідь", 1996. - С. 10-20. 4. Хохліна О.П. Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з вадами розумового розвитку. - К.: Пед. Думка, 2000.